

Camau gweithredu er mwyn hybu bioamrywiaeth yn Sir Gaerfyrddin

Er mwyn helpu i warchod a gwella amgylchedd naturiol Sir Gaerfyrddin, rydym wedi llunio Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol i'r sir. Mae hyn yn cynnwys cynlluniau ar gyfer y rhywogaethau a'r cynefinoedd pwysicaf yn y sir. Mae naw o gynlluniau gweithredu wedi eu llunio ar gyfer y cynefinoedd yn y sir ac ar gyfer y rhywogaethau sy'n eu defnyddio:

- Coetiroedd
- Ucheldiroedd
- Dyfroedd croyw
- Gwlyptiroedd
- Tiroedd amaeth
- Glaswelltiroedd a gweundiroedd yr iseldir
- Safleoedd tir llwyd/trefol
- Cynefinoedd arfordirol
- Cynefinoedd morol

Action for biodiversity in Carmarthenshire

To help conserve and enhance Carmarthenshire's natural environment we have a Local Biodiversity Action Plan for the county. This includes plans for the most important species and habitats that occur here. Nine grouped action plans have been produced for the habitats in the county and species that use them:

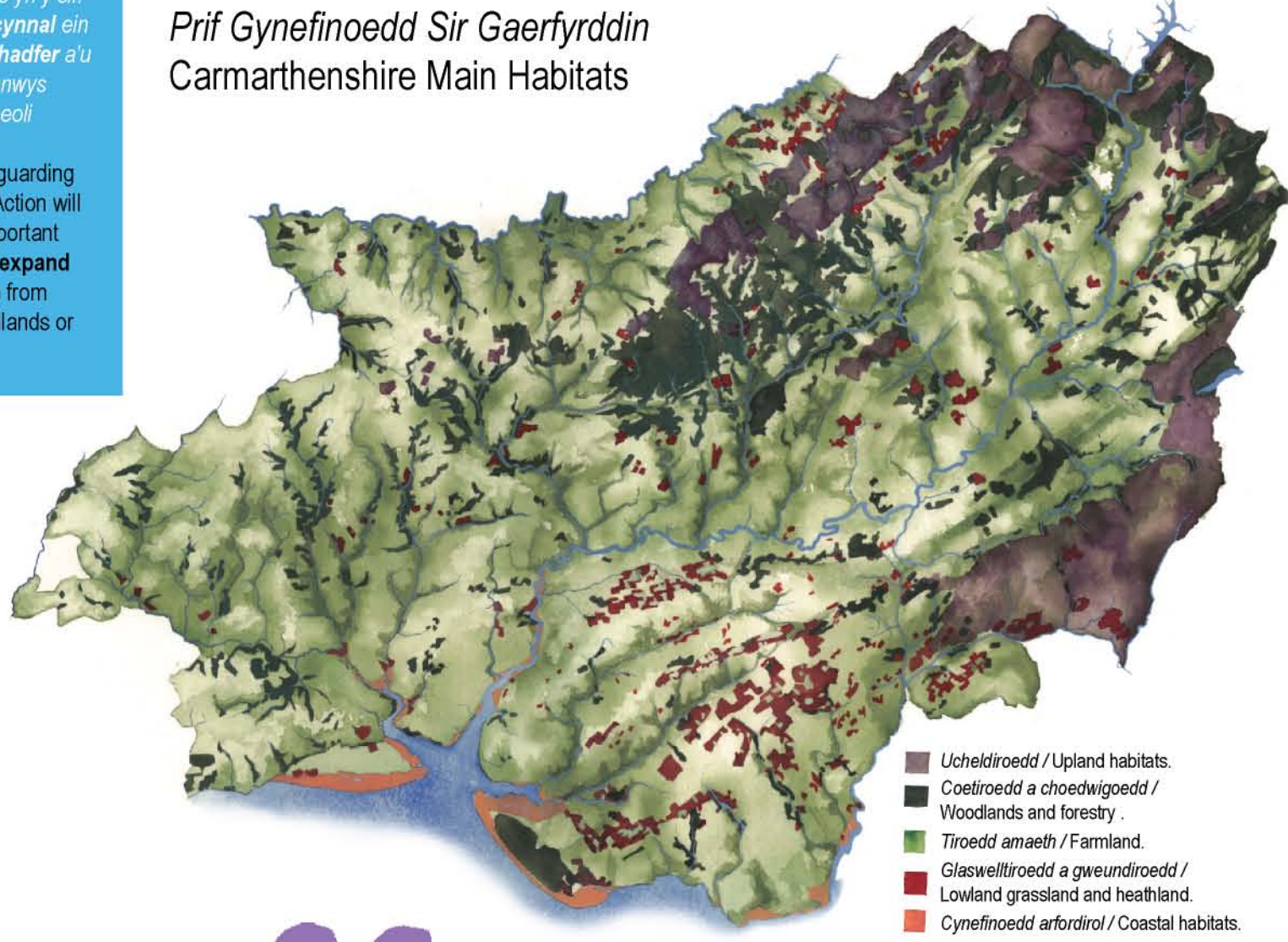
- Woodland
- Upland habitats
- Freshwater
- Wetlands
- Farmland
- Lowland Grassland and Heathland
- Brownfield/Urban
- Coastal
- Marine

Mae mwy na 200 o'r rhywogaethau sydd dan sylw mewn Cynlluniau Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol wedi eu cofnodi yn Sir Gaerfyrddin – mae'r rhain yn cynnwys adar, mamaliaid, planhigion, pryfed, pysgod a ffyngau. Yn achos y rhan fwyaf o'r anifeiliaid hyn mae unrhyw gamau gweithredu angenrheidiol yn cael sylw yn y cynlluniau gweithredu ar gyfer y cynefinoedd. Fodd bynnag, mae gan 17 o rywogaethau eu cynlluniau gweithredu eu hunain: ystumod, ysgyfarnogod, llygod pengrwn y dŵr, draenogod, dyfrgwn, pathewod, gwiwerod coch, brithion y gors a brithribinau brown, ymlusgiaid ac amffibiaid, golfanod y mynydd, troellwyr mawr, cornchwiglod, tylluanod gwynion, a chwtiaid torchog lleiaf. In total we have over 200 LBAP species recorded in Carmarthenshire – these include birds, mammals, plants, insects, fish and fungi. For the majority if action is needed this is dealt with in the habitat action plans. However 17 special species have their own action plans including: bats, brown hare, water vole, hedgehog, otter, dormouse, red squirrel, marsh fritillary and brown hairstreak butterflies, reptiles and amphibians, tree sparrow, nightjar, lapwing, barn owl and little ringed plover.

Gweithredu dros fioamrywiaeth yn Sir Gâr

Mae pob cynllun gweithredu yn cynnwys prosiectau er mwyn gwarchod y cynefin hwnnw neu'r rhywogaeth honno yn y sir. Cymerir camau er mwyn ceisio sicrhau ein bod yn cynnal ein cynefinoedd pwysig, yn gwella eu cyflwr, ac yn eu hadfer a'u helaethu ym mhle bynnag y bo modd. Gall hyn gynnwys gwaredu prysglwyni o laswelltiroedd, creu pyllau, rheoli coetiroedd, neu blannu coed. Each action plan will include projects aimed at safeguarding that particular habitat or species within the county. Action will be taken to try and ensure that we maintain our important habitats, improve their condition, and restore and expand them where possible. This might be removing scrub from grassland habitats, creating ponds, managing woodlands or planting trees.

Prif Gynefinoedd Sir Gaerfyrddin Carmarthenshire Main Habitats

O ran y rhywogaethau sy'n destun cynlluniau gweithredu gennym, rydym am ehangu eu dosbarthiad a chynyddu eu niferoedd. Gallai hyn gynnwys cynnal arolygon i gael gwell dealltwriaeth o'u sefyllfa bresennol, gwella eu cynefinoedd a'r dolenni cyswllt rhwng y cynefinoedd hynny, a darparu manau iddynt gael lloches. For our action plan species we want to expand their range and increase their population size. This might include carrying out surveys to gain a better understanding of their current status, improving their habitats and the links between them and providing places of shelter.

Bydd angen l nifer o unigolion a sefydliadau gydweithio os ydym am sicrhau bod y prosiectau hynny'n llwyddo - gan gynnwys perchenogion tir, asiantaethau'r llywodraeth, grwpiau gwarchod bywyd gwylt, awdurdodau lleol, diwydiannau, a chymunedau lleol. If these projects are to succeed, they will require a number of individuals and organisations to work together in partnership - including landowners, government agencies, wildlife conservation groups, local authorities, industry and local communities.

Gallwn ni i gyd helpu i sicrhau bod Bioamrywiaeth Sir Gaerfyrddin yn goroesi. We can all help ensure the survival of Carmarthenshire's biodiversity. Mae cynyddu ymwybyddiaeth o bwysigrwydd gwarchod a gwella bioamrywiaeth Sir Gaerfyrddin, ynghyd â chadw llygad barcud ar lwyddiant ein camau, yn hynod o bwysig. Raising awareness of the importance of conserving and enhancing Carmarthenshire's biodiversity is an important objective along with monitoring progress of the success of our actions.

Mae Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol Sir Gaerfyrddin yn cael ei lunio gan bartneriaeth o gyrff sy'n ymwneud â gwarchod bywyd gwylt ein sir. The Carmarthenshire LBAP is being produced by a partnership of organisations concerned with the conservation of the county's wildlife.

Prosiectau yn Sir Gaerfyrddin

- Er bod llygod pengrwn y dŵr ymhlith y mamaliaid sy'n colli tir gyflymaf ym Mhrydain, mae ganddynt gadarnle o hyd yn ardal Llanelli. Felly mae partneriaeth yn cydweithio yn ardal Llanelli er mwyn gwella'r cynefin ffosydd sy'n holl bwysig i'r anifail prin hwn, gwella mynediad i'r cyhoedd, a chynyddu ymwybyddiaeth o bwysigrwydd yr ardal i llygod pengrwn y dŵr.
- **Projects in Carmarthenshire**
- **Water voles**, one of the UK's fastest declining mammals have a stronghold in the Llanelli area. Here a partnership is working to improve the ditch habitat of this rare animal, improve public access and raise awareness of the importance of the area for water voles.
- Mae Canolfan Gwybodaeth Bioamrywiaeth Gorllewin Cymru yn hybu gwarchod bioamrywiaeth y rhanbarth. Mae'n ganolbwynt i gofnodion biolegol ac yn hybu cofnodi a rhannu data biolegol, gan fod yn gysylltiedig â mentrau i feithrin sgiliau cofnodi biolegol.
- The **West Wales Biodiversity Information Centre** promotes the conservation of biodiversity in the area. It is a focus for biological records and encourages the recording and sharing of biological data and engages in initiatives to develop biological recording skills.
- Mae gwirfoddolwyr Gwarchod Gloynnod Byw wedi bod yn cynnal arolyg pwysig yn ogystal â gwneud gwaith rheoli cynefinoedd er budd y **brithribin brown** sy'n fath prin o löyn byw. Hefyd mae'r gwirfoddolwyr hyn yn cydweithio â pherchenogion tir lleol er mwyn sicrhau bod yn y sir ddigonedd o berthi iach sy'n frith o ddrain duon ifanc ac sy'n cael eu rheoli'n dda - gan fod hynny'n holl bwysig i oroesiad y brithribin brown.
- Butterfly Conservation volunteers have been undertaking valuable survey and habitat management for the rare **brown hairstreak butterfly**. They are also working with local landowners to ensure there are healthy well-managed hedgerows with plenty of young blackthorn - vital for the butterfly's survival.
- Mae **Prosiect Gwiwerod Coch Canolbarth Cymru** yn cydweithio ag eraill er mwyn gwarchod y mamal prin hwn yng nghoedwigoedd anghysbell canolbarth Cymru.
- The **Mid Wales Red Squirrel Project** works in partnership to help this elusive mammal in the isolated coniferous forests in mid Wales.
- Cynhelir **seminar bioamrywiaeth i fyfyrwyr chweched dosbarth** yn flynyddol i gynyddu ymwybyddiaeth o rywogaethau a chynefinoedd ein gwlyptiroedd, i ddysgu am eu heffaith arnom ni ac i weld pam y maent yn bwysig inni.
- An annual **sixth form biodiversity seminar** seeks to raise awareness about wetland species and habitats, talk about the impacts upon them and why they are important to us.

Gweithio gyda'n gilydd i warchod ein bywyd gwylt

Working together to conserve our wildlife